

Findes de i Hovedstaden? Er de nogenlunde ligeligt fordelt over Landet? Hvem repræsenterer det? Hvorledes vælges det? Ministeren har ikke givet os nogen som helst Oplysning herom. Kirkelig Forening for den indre Mission i Danmark er jo en Forening, der som Aandsmagt har meget betydelig Tilslutning, men som Organisation, hvor megen Tilslutning har den da? Der nævnes Valgmenighederne. Har Valgmenighederne overhovedet en Sammenslutning? Det vilde stride fuldstændig med deres Natur, om de havde det, og jeg vilde meget beklage, om man ved at stille dem op her skulde forsøge at animere dem til at organisere sig som en særlig Sammenslutning, der ogsaa kunde udtale sig paa Valgmenighedsmedlemmernes, Bestyrelsesmedlemmernes og Præsternes Vegne. Der er endvidere foreslaaet Det københavnske Kirkefond og Kirkeligt Centrums Sammenslutning. Det er, forekommer det mig, meget tilfældigt og ganske løst, hvad der her er stillet op. Endelig vælges 5 Medlemmer af Kirkeministeren. Men, som sagt, saa vidt man kan skønne paa Forhaand, vil der være et Flertal i dette Udvalg for den Kirkeforfatning, som mit Parti og jeg er Modstander af, og jeg kan derfor ikke billige Udvalgets Sammensætning, heller ikke, at der gøres noget for at fremme en saadan Forfatning.

Vender jeg mig saa til den anden Side af Sagen, Spørgsmaalet om, hvorvidt dette Udvalg vil være egnet til at undersøge Formaalstjenligheden af en fuldstændig Adskillelse af Stat og Kirke, ja, da tror jeg, at Udvalget er et alt for stort og alt for kostbart Apparat til at beskæftige sig med en saadan Undersøgelse, hvis man overhovedet vil have den frem i Øjeblikket. Dels har vi jo haft meget indgaaende Undersøgelser af dette Forhold i det store kirkelige Udvalg, der sad i Aarhundredets Begyndelse, dels har det været drøftet og undersøgt andetsteds, i den Litteratur, som findes derom m. m., og hvis man virkelig vil frem ad den Vej, saa vilde et Udvalg paa ganske faa Medlemmer, som var særlig kyndige i Ejendomsforholdene, være det, der var paakrævet. Derfor tror jeg, at Udvalgets Sammensætning ogsaa er uheldig set med dette Formaal for Øje. Men her vil jeg gerne rette det Spørgsmaal, om der overhovedet er en Villie fremme til at søge Stat og Kirke adskilt. Den højtærede Minister udtalte ved sin Tiltrædelse paa en direkte Forespørgsel fra et Blad, om der nu vilde komme Forslag fra Regeringen om Statens og Kirkens Adskillelse, at dette vilde der ikke.

Maa jeg spørge den højtærede Minister, om Ministeren har forandret Opfattelse paa dette Punkt, eller Ministeren agter at lægge denne Sag til Rette for den Mand eller Kvinde, som en Gang maatte blive Ministerens Efterfølger i Embedet, eller for den Tid, da en socialdemokratisk Minister atter tager Sæde i en Ministerstol? I saa Fald er det jo at være meget forudseende.

Hvis jeg ser paa de politiske Partiers Programmer, er de ikke meget positive med Hensyn til Ønsket om at faa Stat og Kirke adskilt. Partiet Venstre har ikke noget derom. Det bruger i sin Udtalelse den noget dunkle Vending: Rigsdagens Deltagelse i den kirkelige Lovgivning opretholdes, som om der var andre end Rigsdagen, der kunde deltage i eller i hvert Fald fuldbyrde en kirkelig Lovgivning. Men om Statens og Kirkens Adskillelse siges der intet i dette Program. Socialdemokratiet siger: Religionen er en Privatsag, de religiøse Samfund ordner selv deres egne Anliggender. Dette Programpunkt er ikke meget præcist, idet Ministeren — det vil jeg indrømme — nok kunde faa derindunder dette, at Folkekirken f. Eks. eller andre kirkelige Samfund fik hver sin Forfatning og fik fuldstændigt Selvstyre derindenfor. Selv om Staten ordnede de økonomiske Forhold, kunde det maaske nok presses ind i det socialdemokratiske Partiprogram. Det konservative Folkeparti, der ønsker, at Folkekirken, saa længe den i Overensstemmelse med Grundloven opretholdes, skal bevares paa den evangelisk-lutherske Bekendelses Grund, vil neppe være med til en virkelig Adskillelse af Stat og Kirke. Det radikale Venstre siger i sit Program: Menighedernes Selvstyre og Frihed udvikles til Forberedelse af Overgangen til et frit Menighedsliv uden Statens Indblanding. Det er maaske nok den Programudtalelse, som kommer en virkelig Adskillelse af Stat og Kirke nærmest, og jeg skulde for mit Vedkommende slet ikke have noget imod at være med til at deltage i en Overvejelse af dette Forhold, i en Forberedelse deraf, og hvis det er Ministerens Mening, at det Udvalg, der nedsættes, skal foretage virkelig Forberedelse af en Adskillelse af Stat og Kirke, vil jeg gerne deltage i et Arbejde derpaa; men saa maa Udvalget rigtignok efter min Mening have en ganske anden Sammensætning, end der nu foreslaas. Jeg har imidlertid mine Tvivl om, hvorvidt det virkelig er Hensigten, og hvorvidt der vil være Mulighed for at skabe fornøden Tilslutning dertil for Tiden, og jeg tror ikke, at den saakaldte Ryslingsag vil fremkalde en saa indgribende Æn-